

**ЧЕРКАСЬКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА
I-III СТУПЕНІВ № 10
ЧЕРКАСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Інституційний аудит: оцінювання напрямів діяльності вчителя

За матеріалами сайту <https://surl.li/fxmitx>

**Методбюлетень
грудень**

Черкаси 2025

Інституційний аудит є єдиним плановим заходом державного нагляду (контролю) у сфері загальної середньої освіти. Ця комплексна зовнішня перевірка спрямована на оцінювання освітніх і управлінських процесів школи та підвищення ефективності функціонування закладу освіти.

Метою проведення аудиту є визначення відповідності шкільних процесів вимогам законодавства та надання рекомендацій щодо вдосконалення якості освітньої діяльності.

Плановий інституційний аудит проводиться:

- не більше одного разу на 10 років протягом 10 робочих днів (5 робочих днів, якщо кількість педагогічних працівників менше 50 осіб). Плановий рік обчислюється з 01 січня по 31 грудня;
- експертною групою (від 3 до 12 осіб) у складі працівників ДСЯО та незалежних освітніх фахівців, які відповідають певним кваліфікаційним вимогам і пройшли відповідне навчання (педагоги та адміністрація інших шкіл, спеціалісти у сфері освіти).

Річні плани визначають дату початку кожного інституційного аудиту у плановому порядку і строки його проведення. Зміни до річних планів можуть вноситись у таких випадках:

- зміна найменування, реорганізація, ліквідація закладів освіти;
- необхідність виправлення технічних помилок;
- встановлення режиму надзвичайної ситуації або режиму надзвичайного стану, карантину;
- настання інших обставин, які об'єктивно унеможливають проведення інституційного аудиту в закладах освіти.

Підставами для проведення **позапланового аудиту** є:

- низька якість освітньої діяльності закладу освіти за результатами зовнішнього моніторингу, проведеного відповідно до законодавства;
- ініціатива засновника, керівника, педагогічної ради, загальних зборів (конференції) колективу або піклувальної ради закладу освіти у разі обґрунтованої ними необхідності в оцінюванні освітніх і управлінських процесів закладу освіти та одержання рекомендацій щодо їх удосконалення.

За результатами перевірки експертна комісія складає акт, на підставі якого формується звіт про узагальнення результатів аудиту, готується висновок і рекомендації для закладу освіти.

Напрями оцінювання

Під час проведення аудиту експертна комісія вивчає ділову документацію, відвідує уроки та позаурочні заходи, опитує учасників освітнього процесу за такими напрямками:

Напрямок 1. Освітнє середовище

Створення безпечного та комфортного освітнього середовища є пріоритетним курсом у роботі закладу освіти. Під час вивчення цього напрямку оцінюються такі критерії:

1.1. Проведення роботи з учнями щодо дотримання гігієнічних вимог.

Аналізується наявність інформаційних плакатів/стендів, проведення бесід з учнями за цією темою, розгляд питань гігієни на уроках біології, основ здоров'я тощо.

1.2. Дотримання основних принципів дизайну середовища.

Під час огляду навчальних кабінетів звертається увага на такі фактори:

- наявність ергономічних меблів, облаштованого робочого місця для вчителя, мобільних робочих місць учнів для різних форм роботи та місць для відпочинку школярів під час перерв;
- поділ кабінету на осередки (для початкової школи);
- відсутність надлишкового нагромадження та зайвого візуального шуму (має бути гармонійне поєднання кольорів стелі, підлоги та стін);
- розумне використання наочності;
- розміщення експозицій творчих робіт учнів.

1.3. Обізнаність та дотримання вимог охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій.

За допомогою вивчення документації, спостереження та опитування учасників освітнього процесу оцінюється:

- проведення профілактичної роботи з учнями, дотримання вимог охорони праці й безпеки життєдіяльності на уроках фізики, хімії, біології, географії, фізичної культури;
- знання та дотримання вчителем алгоритму дій у разі нещасного випадку або травмування учасників освітнього процесу;
- безпечність приміщень закладу, справність інвентарю та меблів;
- знання та вміння педагога надавати домедичну допомогу.

1.4. Створення умов для безпечного використання інтернету.

Вивчається робота вчителя щодо формування у школярів навичок безпечного користування інтернетом (під час уроків та позакласних заходів), проведення інформаційної кампанії з батьками.

1.5. Адаптація та інтеграція учнів до освітнього процесу.

Аналізу підлягає психологічна атмосфера у 1-х, 5-х, 10-х класах та класах, де є новоприбулі учні, школярі з ООП, учні соціально вразливих груп тощо. Вивчається думка батьків щодо відповідного питання та враховується оцінка школярів щодо безпечного та комфортного перебування в закладі.

1.6. Запобігання будь-яким проявам дискримінації, булінгу в закладі.

Оцінюється обізнаність учителя, учнів та їхніх батьків зі шкільними Правилами поведінки учасників освітнього процесу. Також спостерігається поведінка школярів

під час уроків та перерв у їдальні, коридорах тощо. Перевіряються знання вчителя щодо правил своєчасного діагностування та попередження булінгу, порядок дій у разі його підтвердження.

1.7. Застосування методик і технології роботи з дітьми з ООП (за потреби).

Вивчається проходження вчителем відповідної професійної підготовки, його участь у роботі команди психолого-педагогічного супроводу, застосування освітніх технологій і специфічних технік.

1.8. Перетворення школи на мотиваційне освітнє середовище.

Аналізується участь вчителя та учнів у прийнятті рішень щодо змін в організації шкільного освітнього середовища. Також враховується проведення навчальної діяльності за межами класу та на свіжому повітрі (практичні роботи, дослідження, групові проекти, квести тощо).

1.9. Створення здоров'язбережувального освітнього середовища.

Вивчається наскрізне включення в освітній процес тематики здорового харчування, користі фізичної активності та правил екологічної поведінки. Також аналізується навчання/обмін досвідом педагога щодо формування навичок здорового способу життя, інтеграції здоров'язбережувальної та екологічної компетентностей до викладання навчальних предметів.

1.10. Створення простору інформаційної взаємодії та соціально-культурної комунікації учасників освітнього процесу.

Аналізується використання бібліотеки для проектної роботи, проведення на її базі інтегрованих уроків, інформаційно-просвітницьких заходів, неформального спілкування тощо.

Напрямок 2. Система оцінювання

Відповідальному ставленню школярів до навчання сприяє система об'єктивного, прозорого та неупередженого оцінювання навчальних досягнень. Під час експертизи цього напрямку вивчаються такі критерії:

2.1. Розроблення процедури оцінювання результатів навчання та інформування учнів і їхніх батьків щодо неї.

У ході аудиту вивчається система оцінювання результатів навчання учнів за такими складниками:

- використання та доведення до відома школярів та їхніх батьків критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів. Критерії, що розроблені вчителем, мають відповідати вимогам МОН, враховувати особливості вивчення теми, освітню програму закладу освіти та компетентнісний підхід до викладання навчального предмета;
- розроблення критеріїв оцінювання для інших форм організації освітнього процесу;
- врахування думки учнів щодо системи оцінювання та розроблення критеріїв за їхньої участі;
- упровадження формувального, самооцінювання та взаємооцінювання учнів;

- забезпечення постійного зворотного зв'язку.

2.2. Систематичне відстеження результатів навчання кожного учня.

Аналізується проведення моніторингових досліджень щодо результатів навчання учнів, наприклад, за допомогою:

- порівняльного аналізу результатів ДПА та підсумкового оцінювання з предмета;
- аналізу середнього бала за підсумками семестрового і річного оцінювання;
- порівняльного аналізу результатів навчання новоприбулих учнів із їхніми результатами у попередньому закладі освіти.

2.3. Упровадження системи формувального оцінювання.

Оцінювання цього критерію відбувається шляхом спостереження за проведенням уроку та вивчення документації. Позитивно оцінюється робота вчителя, якщо він:

- спонукає учнів до пошуку причинно-наслідкових зв'язків, розгляду проблемних задач, реалізації проєктів;
- заохочує школярів до самостійного мислення та конструювання відповіді, критичного мислення;
- використовує чіткі критерії оцінювання;
- визначає, що потребує виправлення або покращення в роботі учня;
- заохочує школярів до роботи в парах та групової взаємодії;
- застосовує прийоми отримання зворотного зв'язку.

2.4. Формування в учнів відповідального ставлення до результатів навчання.

Під час оцінювання цього критерію враховується виконання певних організаційних та методичних дій вчителя, зокрема:

- заохочення школярів до опанування ключових компетентностей, а не відтворення інформації;
- спонукання учнів до активної участі в організації своєї навчальної діяльності та планування індивідуальної освітньої траєкторії;
- позитивне оцінювання роботи школярів;
- надання конструктивного двостороннього зворотного зв'язку.

2.5. Забезпечення самооцінювання та взаємооцінювання школярів.

Під час вивчення цього критерію оцінюються такі індикатори:

- планування часу для самооцінювання/взаємооцінювання на уроці;
- розроблення та доведення до відома школярів чітких критеріїв та шкали оцінювання;
- налаштування учнів на аналіз власних результатів або отримання коментарів від однокласників;
- планування учнями своєї навчальної діяльності з урахуванням отриманих результатів;
- застосування завдань на рефлексію власної діяльності.

Напрямок 3. Педагогічна діяльність

Якість освітнього процесу безпосередньо залежить від професійної майстерності та особистих якостей вчителя. Експертиза цього напрямку включає такі складники:

3.1. Планування педагогічної діяльності та аналіз її результативності.

Під час оцінювання цього показника звертається увага на відповідність календарно-тематичного планування:

- Державному стандарту загальної середньої освіти;
- структурі й обсягу освітньої програми закладу освіти, навчальному плану;
- очікуваним результатами навчально-пізнавальної діяльності учнів.

3.2. Застосування освітніх технологій, спрямованих на формування в учнів ключових компетентностей і умінь.

Аналізується зміст навчального заняття, види та доречність форм роботи вчителя щодо опанування учнями ключових компетентностей та простеження наскрізних змістовних ліній.

3.3. Участь у формуванні та реалізації індивідуальних освітніх траєкторій учнів (за потреби).

Крім розроблених індивідуальних освітніх траєкторій учнів, позитивно оцінюються визначення освітньої мети для конкретного школяра з урахуванням його здібностей та академічних успіхів, індивідуальний план навчальної діяльності та індивідуальні завдання окремим учням.

3.4. Створення та/або використання освітніх ресурсів.

Оцінювання за цим критерієм може відбуватись шляхом вивчення створених освітніх ресурсів, зокрема:

- календарно-тематичних планів;
- планів-конспектів, розробок, сценаріїв виховних заходів;
- додаткових інформаційних матеріалів;
- тестів, контрольних і моніторингових робіт;
- практичних і проєктних завдань, вправ для самостійного опрацювання;
- електронних освітніх ресурсів;
- критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів для різних видів робіт.

3.5. Сприяння формуванню суспільних цінностей учнів у процесі їхнього навчання, виховання та розвитку.

Основна інформація про рівень виховного процесу та його наскрізності отримується шляхом спостереження за навчальними заняттями та тематичними позаурочними заходами, які готуються спільно з учнями.

3.6. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі.

Під час вивчення та оцінювання цього критерію враховується використання цифрових технологій вчителем під час:

- роботи з документами (у тому числі використання хмарних сховищ);

- комунікації з учнями та батьками;
- створення наочності та дидактичних матеріалів;
- розроблення та перевірка моніторингових робіт;
- створення електронних каталогів і баз даних;
- використання електронних підручників в освітньому процесі;
- підвищення професійного рівня, обмін досвідом, отримання актуальної освітньої інформації у мережі.

3.7. Забезпечення власного професійного розвитку та підвищення кваліфікації, у тому числі щодо методик роботи з учнями з ООП.

Під час вивчення процесу професійного зростання вчителя враховуються обсяг і напрями підвищення кваліфікації (бажано, щоб вони були синхронізовані з освітньою програмою закладу освіти), обмін досвідом, розроблення системи навчально-методичних комплексів, публікацій в друкованих та електронних джерелах.

3.8. Здійснення інноваційної освітньої діяльності.

Аналізується участь вчителя в освітніх проєктах, дослідно-експериментальній роботі, експертній діяльності (експертиза навчальних програм і підручників, підготовка та експертиза завдань ЗНО, супервізія, участь в інституційному аудиті тощо).

3.9. Забезпечення особистісно орієнтованого підходу в освітньому процесі.

Під час відвідування уроків аналізується активність учнів, їх здатність вільно висловлювати свою думку та аргументовано конструювати відповідь. Також звертається увага на такі аспекти:

- інформування учнів про очікувані результати навчання та перелік завдань під час вивчення кожної теми;
- розроблення диференційованих завдань та завдань, на які неможливо знайти готову відповідь у підручниках та інших інформаційних джерелах;
- використання критеріїв оцінювання, які мотивують учнів до самостійної роботи та висловлювання власного бачення.

На основі спостережень робиться висновок про налагодження партнерських стосунків між учителем та школярами.

3.10. Співпраця з батьками учнів щодо організації освітнього процесу, забезпечення постійного зворотного зв'язку.

Вивчаються форми (безпосереднє спілкування та онлайн-взаємодія) та рівень комунікації з батьками шляхом проведення анкетування педагогів та батьків.

3.11. Педагогічне наставництво, взаємонавчання та інші форми професійної співпраці.

Оцінюється участь вчителя у командній роботі педагогічного колективу закладу освіти, яка може проводитися у формі:

- спільного планування діяльності;
- роботи над розв'язанням науково-методичної проблеми;
- спільної реалізації освітніх проєктів;

- взаємовідвідування навчальних занять;
- дослідно-експериментальної роботи;
- інституту наставництва;
- інтеграції змісту навчальних предметів;
- поширення педагогічного досвіду.

3.12. Дотримання академічної доброчесності.

Вивчається діяльність вчителя щодо виконання норм академічної доброчесності учасниками освітнього процесу, зокрема:

- дотримання вчителем законодавства про авторське право і суміжні права, у тому числі в інноваційній та дослідно-експериментальній роботі;
- інформування учнів про норми академічної доброчесності під час уроків та позаурочних заходів;
- розроблення завдань, які унеможливають списування;
- неупередженість під час оцінювання результатів навчання учнів;
- відсутність протекціонізму та шахрайства під час проведення інтелектуальних змагань;
- проведення роз'яснювальної роботи з батьками.

Напрямок 4. Управлінські процеси

Ефективність управлінської діяльності закладу освіти залежить від співпраці та комунікації між адміністрацією та учасниками освітнього процесу. У ході експертизи цього напрямку оцінюються такі показники:

4.1. Участь педагогів у розробці стратегії розвитку закладу освіти.

Під час оцінювання цього критерію береться до уваги залучення вчителя до розроблення стратегії розвитку школи та річного плану.

4.2. Формування негативного ставлення до корупції.

Оцінюється обізнаність вчителя з вимогами [Закону України «Про запобігання корупції»](#), зокрема зі статтею 23.